బదిలీ

పి.వి.యస్. మధుసూదనరావు

రామారావు, ప్రియంవద, ఇద్దరు పాపలు మొదటి తరగతి కూపేలో ఇలా ఎక్కగానే అలా బయలుదేరింది గోదావరి ఎక్స్‌ప్రెస్ నాంపల్లి స్టేషన్నుంచి. హైదరాబాదులో ఉన్న నాలుగేళ్ళూ ఫేమిలీ డాక్టరుగానే కాకుండా వయస్సు తెచ్చిన పెద్దరికంతో ఫేమిలీ అడ్వైజరుగా కూడా సన్నిహితంగా మెలిగిన డాక్టరు సౌభాగ్యసంపత్, కో-ఆఫీసరు తాజుద్దీన్, రామారావు కింద పని చేస్తూ అతనిమీద అభిమానం పెంచుకున్న సిబ్బంది కొంతమందీ ప్లాట్‌ఫారం మీద నుంచుని చేతు లూపుతూంటే, ప్రతిగా వారు కనుమరుగయ్యేంతవరకూ తామూ చేతు లూపి, రైలు వేగం పుంజుకుని ముందుకు సాగగానే తమ కూపేలోకి వెళ్ళారు. కూపేలోని నాలుగు బెర్తులూ 'రామారావ్ అండ్ ఫ్యామిలీ' పేరిట రిజర్వయినాయి.

టి.వి. ప్యాకేజీ సరిగా పెట్టారో లేదో ఓసారి చూసుకుని, నిదానంగా కిటికీ పక్కన కూలబడి సిగరెట్టు వెలిగించుకుంటూ అన్నాడు రామారావు—"బే లో డిప్రెషను బలంగా ఉందిట! మనకు కాకినాడ కుంభవృష్టితో స్వాగత మిస్తుందేమో?"

ప్రియంవద సమాధానంగా నవ్వింది.

తాజుద్దీన్ ఇచ్చిన 'క్యాడ్‌బరీస్ డబుల్ డెక్కర్' చాక్లెట్ల ఫాయిల్ తీయటంలో మునిగి ఉన్నారు తొమ్మిదేళ్ళ పెద్ద పాప జ్యోత్స్న, ఆరేళ్ళ రెండో పాప రత్న.

"అంకుల్ ఏవిటి మీ కేదో రహస్యాలు చెప్పినట్లున్నారు?" పిల్లల్ని అడిగింది ప్రియంవద. ప్లాట్‌ఫారం మీద తాజుద్దీన్ వంగి పిల్లల్ని దగ్గరకు తీసుకుని మాట్లాడ్డం చూసిందామె.

రత్న చాక్లెట్లో లీనమై ఉంది. పెద్ద పాప కళ్ళు తిప్పుతూ చెప్పింది.

"మరేమో, మళ్ళీ మనం హైదరాబాదు వచ్చేసరికి తనను మరిచిపోకూడదని తాజుద్దీన్ అంకుల్ అన్నారమ్మా! ఇదేమో అంకుల్ టై లాగుతూ 'నెక్స్ట్ మంత్ మళ్ళీ వచ్చేస్తాంగా ఇక్కడికి' అని చెప్పిందమ్మా! మనం మరో మూడేళ్ళు కాకినాడలోనే ఉండిపోతాం కదా. నాన్నగారికి ట్రాన్స్‌ఫరైనట్లు దీనికి అర్థం కావటంలేదు. సిల్లీ!"

వింటూన్న రామారావుకు నవ్వొచ్చింది. ఖాళీ చేసేముందు ఇంటాయనతో కూడా "మాఇల్లు మీ రెవరికీ ఇవ్వకండేం... నెక్స్ట్ మంత్ మళ్ళీ వచ్చేస్తాం" అని కేకలు వేస్తూ రత్న చెప్పటం గుర్తొచ్చిందతనికి. ఇల్లుగలాయన ఆప్యాయంగా ఆ పిల్ల బుగ్గలు పుణికి, తెచ్చిపెట్టుకున్న వినయంతో—"అలాగే పాపా" అంటూ బుద్ధిగా తలూపి, ఆ తరువాత రామారావుతో "అయివిల్ మిస్ హెర్ ఎ లాట్" అని చెప్పటం కూడా భార్యాభర్తల కిద్దరికీ జ్ఞాపకం వచ్చింది.

"బదిలీ అంటే ఏమిటో పూర్తిగా అర్థమయ్యే వయసు దానికి రాలేదు" అన్నది ప్రియంవద.

సికింద్రాబాదు స్టేషను దాటేలోపునే టి.టి.ఇ. వచ్చాడు. టికెట్లు చూసి అతను వెళ్ళిపోయాక కూపే తలుపు మూసి, వాటర్ జగ్గులోంచి గ్లాసుల్లోకి నీళ్ళు నింపాడు రామారావు. ప్రియంవద పోలిథిన్ డిన్నరు పాకెట్లు విప్పింది. వాళ్ళకోసం ప్రత్యేకంగా శాకాహారపు వంటకాలు చేయించి తాజుద్దీన్ పంపిన భోజనం అది. అన్నం, వంటకాలు నీట్‌గా వేరే వేరే ప్యాక్ చేసి ఉన్నాయి.

చాలా రుచిగా ఉన్నది భోజనం. పూర్తయ్యాక టైము చూసుకుంటే రాత్రి ఎనిమిదిన్న రయింది. ఆవలిస్తూన్న పిల్ల లిద్దర్నీ పై బెర్తులమీద కెక్కించి, లుంగీ కట్టుకుని సావధానంగా 'ఇండియా టుడే' పట్టుకుని తన బెర్తుమీద వాలాడు రామారావు.

ప్రియంవద కెందుకో సామాన్లు గుర్తుకు వచ్చాయి.

"మన సామాన్ల లారీ విజయవాడ దాటి ఉంటుంది" అన్నది నీలిబల్బు వేసి, మిగిలిన దీపాలు ఆర్పుతూ. "ఆఁ!" అని చదువుకోడం కోసం ప్రత్యేకం అమర్చిన చిన్న లైటును వేసుకున్నాడు రామారావు. రైలు వేగంగా వెళ్తోంది.

** ** **

రామారావు రాష్ట్ర ప్రభుత్వంలో ఓ ఉన్నతోద్యోగి. తాజుద్దీన్ అహ్మదుతో పాటు డైరెక్టు రిక్రూట్‌మెంట్‌లో వచ్చిన అయిదేళ్ళకే పై పదవికి ప్రమోషను వచ్చింది. వచ్చి నాలుగేళ్ళయింది. నిజాయితీ, తెలివితేటలు కలిగిన ఆఫీసరుగా, కష్టపడి పని చేసే వ్యక్తిగా పేరు తెచ్చుకున్నాడు. దాంతో పాటు తన నిజాయితీ కారణంగా డిపార్టుమెంటుతో లావాదేవీలున్న చాలామందితో శత్రుత్వాన్ని కూడా కొనితెచ్చుకొన్నాడు. అలా అని తెలిసి లెక్క పెట్టలేదు.

అనుకోని విధంగా హైదరాబాదు నుంచి కాకినాడకు ట్రాన్స్‌ఫరైం దతనికి. అదీ అక్టోబరు మాసాంతంలో. తన బదిలీ రాజకీయ ప్రాబల్యంమీద, తన కారణంగా లబ్ధి పొందలేక పోయిన వ్యక్తుల 'వైర్ పుల్లింగ్' వల్ల ఇలా అకాలంగా, అకారణంగా జరిగిందని స్పష్టంగా తెలిసినా పెద్దగా ఫీలవలే దతను. తాజుద్దీన్ లాటి ఒక రిద్దరు కో-ఆఫీసర్లు, అతన్నభిమానించే స్టాఫూ మాత్రం చాలా బాధపడ్డారు.

బదిలీ రూపేణా ఖర్చు బాగా అయిం దతనికి. పిల్లలకు కూడా ఎకడమిక్ ఇయర్ మధ్యలో కొత్త స్కూలు, కొత్త వాతావరణం, కొత్త యూనిఫారాలు, పుస్తకాలు, ఇంకా తప్పకుంటే 'బిల్డింగ్ ఫండ్' పేరిట కొంత డొనేషనూ అన్నీ అదనపు ఖర్చులే!

ఖర్చుల విషయం ఎలా ఉన్నా, అతను ముఖ్యంగా పోగొట్టుకునేది హైదరాబాదులో చక్కని ఫ్రెండ్స్ సర్కిల్ని! తాత్కాలికంగానే అయినా, వాళ్ళ సాన్నిహిత్యాన్ని కోల్పోతున్నందుకు మాత్రం అమితంగా మథన పడిపోయాడు రామారావు. అతని సాత్త్విక స్వభావం, నిరాడంబరత, నిష్కల్మషమైన మనస్తత్త్వం అతనికి విభిన్న రంగాల్నుంచి జీవితాంతం అపురూపంగా దాచుకోగలిగే స్నేహాలని ప్రసాదించాయి హైదరాబాదు నగరంలో. ట్రాన్స్‌ఫరు ఆర్డర్లు వచ్చాక కనీసం ఓ ఇరవై 'వీడ్కోలు విందులు' కుటుంబ సభ్యులతో కలిసి అటెండయి ఉంటా డతను.

రెండు సూట్‌కేసులూ, టి.వి. ప్యాకేజి మినహా మిగిలిన అన్ని సామాన్లూ—బీరువాలూ, ట్రంకు పెట్టెలూ, స్కూటరూ—లారీలో వేయించి ఆ మధ్యాహ్నమే దాదాపు పన్నెండున్నర గంటల ప్రాంతంలో పంపాడు. తన మిత్రుడి ప్లాంటేషన్లో పని చేసే సత్యం అనే నమ్మకస్థుడైన వ్యక్తిని కూడా లారీతో బాటుగా పంపించాడు. ఇంటిల్లిపాదీ ఎంతో ప్రేమపూర్వకంగా పెంచుకుంటూన్న రెండేళ్ళ జర్మన్ షెపర్డ్ కుక్క 'స్నోయీ' కూడా లారీలోనే వెళ్తోంది. దాని ఆహారం వగైరాలకు పకడ్బందుగా ఏర్పాట్లు చేయించాడు రామారావు. లారీ బాడీలో వెనకాల సామాన్లు సర్దగా మిగిలిన జాగాలో స్నోయీ ప్రయాణం చేస్తోంది.

తెల్లారాక తాము కాకినాడ చేరుకునేసరికి లారీ కూడా వచ్చి ఉంటుంది. ముందే అద్దెకు చూసిన ఇంట్లో సామాను చేరుతుంది. ఊరు చేరగానే ముందు ఏదో గెస్టుహౌసులో దిగి కాలకృత్యాలు తీర్చుకుని, కొత్త పోస్టులో 'ఛార్జీ' పుచ్చుకుని, ఆ సాయంత్రం ఇంట్లోకి మారాలని కార్యక్రమం ఖరారయింది.

** ** **

అట్నుంచి ఇటు పొర్లుతూ మెలకువ వచ్చి వాచీ చూసుకున్నాడు రామారావు. వేకువజాము—రెండున్నర. ట్రెయిన్ అప్పుడే బెజవాడ స్టేషన్ను కాబోలు వదిలేస్తోంది. ఆవలిస్తూ లేచి భార్య పడుకున్న బెర్తువైపు చూశాడు. అతని కేసే చూస్తోం దామె.

"నిద్ర పట్టలేదూ?" అడిగాడు.

"ఇప్పుడే కళ్ళు తెరిచాను. విజయవా డనుకుంటాను. అవునా?"

అవునని లేచి పై బెర్తులమీద పిల్ల లిద్దరూ సరిగా పడుకున్నారో లేదో ఓసారి గమనించి, చిన్న పాపను కొంచెం లోతట్టుగా జరిపి, కాళ్ళూ చేతులూ సర్ది, చెదిరిన దుప్పటి సరిచేసి, సిగరెట్ పాకెట్టు అందుకుని కిటికీ గ్లాస్ షట్టరు ఎత్తబోయాడు. కొంచెం ఎత్తగానే రివ్వున చలిగాలి, పల్చటి చినుకుల జల్లు లోనికి వచ్చాయి. వెంటనే షట్టరు మూశాడు. బంగాళాఖాతంలో డిప్రెషను విషయం గుర్తుకు వచ్చింది. ఉద్ధృతంగా ఉన్నట్లుంది. వాతావరణాన్ని పూర్తిగా మార్చేసింది.

పాకెట్లోంచి ఓ సిగరెట్ తీసుకున్నాడు.

"చలికి అన్ని తలుపులూ మూసుకుని వాయుబంధనం చేసుకున్న ఈ కొద్ది స్థలంలో మీ సిగరెట్టు పొగంతా పాపలూ, నేనూ పీల్చుకోవాలి. బ్యాడ్ హేబిట్!" అంది అతన్నే గమనిస్తూన్న ప్రియంవద.

"నో నో, బయటకు వెళ్తున్నాను..." నవ్వి కూపే తలుపుకొంచెం పక్కకు లాగి కారిడార్‌లోకి వచ్చి మళ్ళీ మూసి అటూ ఇటూ చూస్తూ సిగరెట్టు వెలిగించుకుని ఓ దమ్ము లాగాడు. కారిడార్‌కు ఓ

చివర కునికిపాట్లు పడుతున్న 'కోచ్ అటెండెంట్' తప్ప మరెవ్వరూ కనుపించలే దతనికి. అందరూ గాఢనిద్రలో ఉన్నారు. సిగరెట్టు తాగటం అయిపోయాక టాయిలెట్‌కు వెళ్ళి కూపేలోకి వచ్చి తలుపు వేసి బెర్తుమీద వాలాడు.

నిద్ర రావటంలేదు. సామన్లతో పంపిన లారీ కాకినాడ దరిదాపులకు వెళ్ళి ఉండవచ్చని మనసుకు తోచింది. స్కూటీ ఏం చేస్తూంటుందోనని ఓ క్షణం ఆలోచించాడు. హైదరాబాదులో అయితే ఇంటిచుట్టూ యమకింకరుడిలా తిరుగుతూండేది. లారీలో ఇరుకు స్థలంలో దానికి తప్పకుండా ఇబ్బందిగానే ఉంటుంది. ఎందుకో రామారావుకు సంతోషంగా అనిపించలేదు.

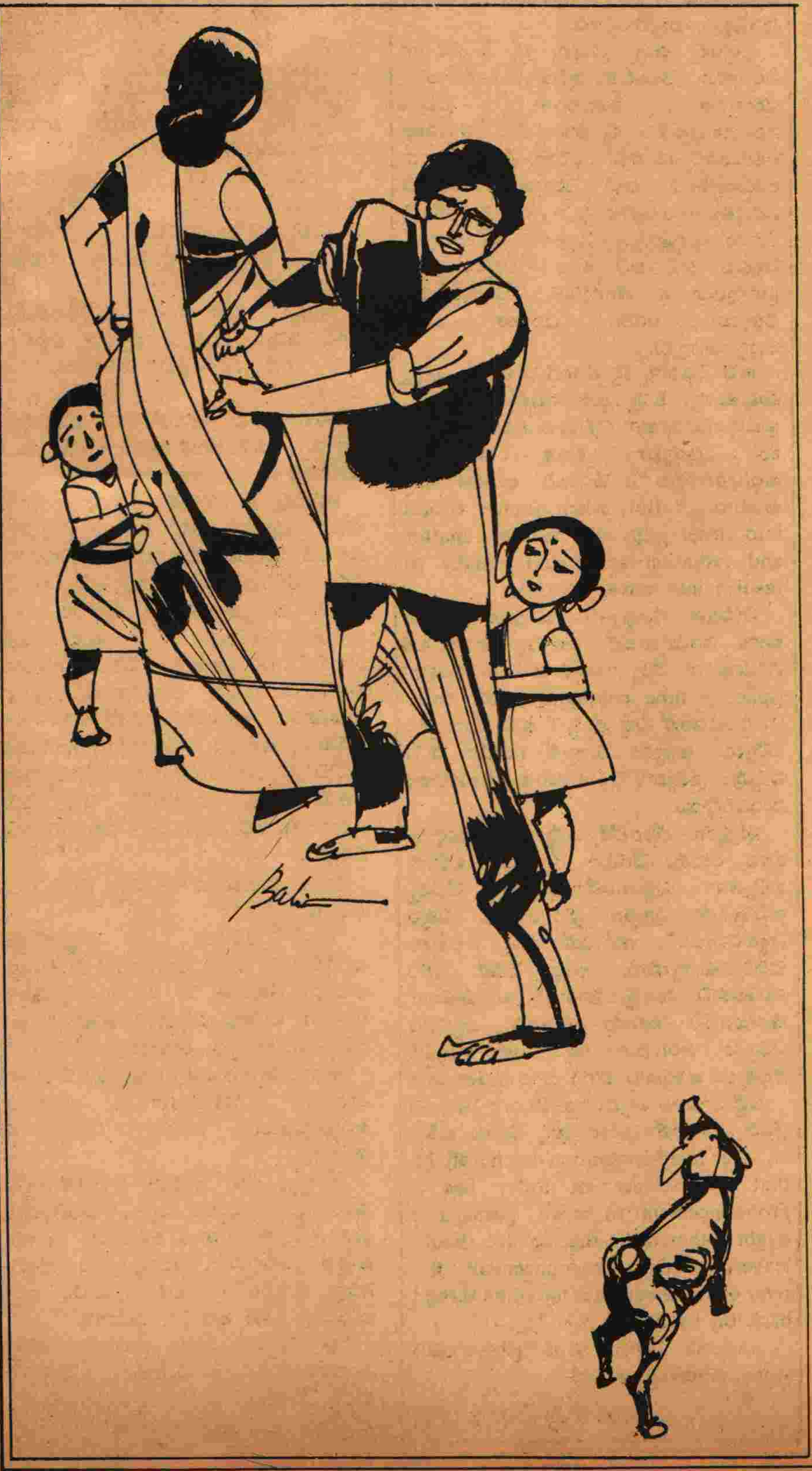

పెద్ద పాప జ్యోత్స్న ఏదో భయంగా పలవరించి "అమ్మా! అమ్మా!" అంటూ పొర్లింది. లేచి పాపను ప్రేమగా గుండెమీద నిమిరి నెమ్మదిపరిచి మళ్ళీ పడుకున్నాడు. ప్రియంవద నిద్రలోకి జారుకున్నట్లుంది. కదలికలేదు.

** ** **

సామర్లకోట చేరుకునేసరికి తెల్లవారి ఆరున్న రయింది. అయిదు గంటలకే లేచి దంతధావనం ముగించుకుని పిల్ల లిద్దర్నీ లేపి బయట ఉన్న చిన్న చిన్న వస్తువుల్ని సూట్‌కేసుల్లో సర్దేశారు. చల్లటిగాలి విసురుగా వీస్తూ రొద పెడుతూంటే, వర్షం చికాకు కలిగిస్తూ తుంపరగా పడుతూన్నది. బంగాళాఖాతంలోని డిప్రెషను పూర్తి ప్రభావాన్ని చూపించేందుకు సర్వసన్నద్ధంగా ఉన్నట్లు తెలుస్తోంది. ఆకాశం కాటుక చీకట్లలాటి నల్లటి కారుమేఘాలతో పూర్తిగా కప్పడిపోయింది.

రామారావు కిటికీలోంచి బయటకు చూసేసరికి తన కింది ఆఫీసరు త్యాగరాజూ, అతని వెనకాల ఓ వ్యానూ హడావిడిగా వస్తూండటం కనిపించింది. రామారావును గమనించి వినయంగా రెండు చేతులూ జోడించి నమస్కారం చేసి చెప్పాడు త్యాగరాజు—"మనం ఇక్కడే దిగి జీపులో వెళ్దాం సార్! బోగీలు డిటాచయి కాకినాడ చేరుకునేలోపుగా మనం గెస్టుహౌసుకు వెళ్ళిపోవచ్చు" అని.

సూట్‌కేసులూ, టి.వి. ప్యాకేజీ దింపించి జీపులో సర్దించమని చెప్పి, ఆ పని అయ్యాక పోర్టరుకు డబ్బు లిచ్చి పంపి జీపు దగ్గరకు నడిచాడు రామారావు.

"ఇల్లు మీ రెంతో ఇష్టపడతారు మేడమ్! ప్రశాంతమైన వాతావరణం, మంచి పొరుగు. స్కూలుకు ఓ ఫర్లాంగు దూరంకంటే ఎక్కువుండదు... రీజనబుల్ రెంట్" వెనకాల సీట్లో కూర్చున్న ప్రియంవదతో కళ్ళజోడు మీద చినుకులు పడకుండా కుడి చేయి అడ్డు ఉంచుకుని చెబుతున్నాడు త్యాగరాజు. నవ్వుతూ వింటోం దామె. పిల్లలు గొడుగు కింద చేరి డ్రైవరుకు జోక్స్ చెప్పి నవ్విస్తున్నారు బొత్తిగా కొత్త లేకుండా.

రామారావును గమనించి ఎక్కి జీపులో కూర్చున్నాడు త్యాగరాజు. అతని పక్కన రామారావు కూచోగానే జీపు బయలుదేరింది. అక్కడికి కాకినాడ పదమూడు కిలోమీటర్లే.

కిందిస్థాయి నుంచి ప్రమోషన్ల మీద జిల్లా ఆఫీసరు హోదాకు వచ్చిన వ్యక్తి త్యాగరాజు. కష్టపడి పని చేస్తాడు. రామారావును ఎంతో అభిమానిస్తాడు కూడా. రామారావు ప్రస్తుతం ఛార్జీ పుచ్చుకునే ప్రాంతీయ స్థాయి ఉద్యోగాన్ని కూడా అతనే తాత్కాలికంగా నిర్వహిస్తున్నాడు.

హైదరాబాదు నుంచి క్రితం మధ్యాహ్నం పంపిన సామన్ల లారీ వచ్చిందా అని అడిగి రాలేదని తెలుసుకున్నాడు రామారావు. లారీతో పాటు వస్తూన్న సత్యానికి ఊరూ, అద్దె ఇల్లూ బాగా తెలియటం చేత ఇబ్బంది లేదనీ, సామన్లు దింపేందుకు మనుషుల్ని ఏర్పాటు చేశాననీ చెప్పాడు త్యాగరాజు.

గెస్టుహౌసుకి చేరుకున్నాక కాఫీలు ముగించి, స్నానాలు వగైరా పూర్తి చేసుకుని అతనితో మాటలకు దిగాడు రామారావు. జ్యోత్స్న, రత్న జీపు డ్రైవరు పైడితల్లితో బాగా స్నేహం చేసుకుని

అతను—బుర్ర ఈపేందుక్కూడా బైమివ్వకుండా వంతులు వేసుకుని మరీ చెబుతున్నారు హైదరాబాదు కబుర్లు వరండాలో. రామారావు ఈ ప్రాంతాలకు రావటం తనలాటి వాళ్ళకు, ముఖ్యంగా డిపార్టుమెంటు ఆరోగ్యం దృష్ట్యా ఎంత అవసరమో సిన్సియర్‌గా, ఇంప్రెసివ్‌గా వివరిస్తున్నాడు త్యాగరాజు.

ఉదయం తొమ్మిది గంటలు దాటింది. చీకుడుజల్లు నుంచి వర్షంగానూ, వర్షం నుంచి కుండపోతగానూ మారిపోయింది వాతావరణం. హెూరున గాలి వీస్తూంటే కాంపౌండులోని పెద్ద పెద్ద వేప, నేరేడు, మామిడి వృక్షాలు దయ్యంపట్టినట్టు ఊగుతూన్నాయి.

"అయామ్ వర్రీడ్ ఎబౌట్ స్నోయీ!" అన్నాడు రామారావు ఉన్నట్టుండి. త్యాగరాజు ప్రశ్నార్థకంగా చూడటంతో వివరించాడు. "స్నోయీ మా కుక్క. జెర్మన్ షెపర్డ్. మంచి పెడిగ్రీ. ఈ వర్షం మూలంగా లారీ నిదానంగా వస్తుండవచ్చని అనిపిస్తోంది. కారణం ఈ వేకువన మూడు గంటలకే రావలసినది ఇంకా రాకపోవటం. వర్షంవల్ల సామాన్లమీద టార్పాలిన్ కప్పితే కన్వయిన్స్ స్పేసులో చీకటి మూలన ఉండలేక స్నోయీ గందరగోళం చేసేస్తుంది. సత్యం దాన్ని కంట్రోల్ చేయలేడు."

లారీ ఆమాత్రం ఆలస్యం కావటంలో అసహజం ఏమీ తోచలేదు త్యాగరాజుకి. "వర్రీ కాకండి సార్, స్నోయీ, సామాన్లూ సురక్షితంగా మధ్యాహ్నం లోపల వస్తాయి" అని చెప్పి, లేచి ఇవతలకు వచ్చి ఆ వర్షంలోనే ఆఫీసర్స్ కాలనీలోని ఇంటి దగ్గరకు లారీ వచ్చిందో లేదో కనుక్కురమ్మని ఎవరికో పురమాయించాడు, వస్తే తనకు కబురు వస్తుందని తెలిసి కూడా.

వాళ్ళ మాటలు వింటూ లోపలి గదిలో కూర్చున్న ప్రియంవద కూడా సామాన్లు రావటంలోని ఆలస్యాన్ని గూర్చే ఆలోచిస్తూన్నది. కొన్ని జతల బట్టలు, మరి కొన్ని ముఖ్యమైన వస్తువులు తప్ప మిగిలిన వన్నీ లారీలోనే ఉన్నాయి. వర్షంలో తప్పతడిసిపోతాయేమోనని భయం కలిగిందామెకు. భర్త ప్రాణసమంగా చూసుకునే ఎన్నో విలువైన పుస్తకాలు—అతను స్కూల్ డేస్ నుంచి దాచుకున్నవీ, కొనుక్కున్నవీ—రెండు పెద్ద కొయ్యపెట్టెల్లో ఉన్నాయి. ఇంత భారీ వర్షానికి ఆ పెట్టెలు ఆగవు. హైదరాబాదులో బయలుదేరినప్పుడు స్నోయీ కోసమని సామాన్లమీద టార్పాలిన్ కప్పలేదు. కప్పామనుకుని ఈ వర్షంలో తాత్సారం చేస్తే ఏమన్నా ఉందా?"

ఆ జోరు వర్షంలోనే ఆఫీసుకు వెళ్ళి లాంఛనంగా త్యాగరాజు తాత్కాలిక నిర్వహణలోంచి ఛార్జీ పుచ్చుకుని, సిబ్బంది నందర్నీ పరిచయం చేసుకుని, అతి ముఖ్యమైన వ్యవహారాల గురించి మేనేజరుతో మాట్లాడుతూనే మధ్యాహ్నం ఒకటిన్నర ప్రాంతంలో మరోసారి వాకబు చేయించాడు రామారావు. సామాన్లు రాలేదని కబురు వచ్చింది.

'అంతా సజావుగా జరిగితే లారీ రావటం ఇంత ఆలస్యం ఎందుకౌతుంది? సో సమ్‌థింగ్ హేపెన్డ్! ఏ రోడ్డు ప్రమాదమో, బ్రేక్‌డౌనో, మరోటో... ఇంకోటో...!' గజిబిజిగా వస్తూన్న ఆలోచనలతో పాటు అనవసరపు శంకలు కూడా మెల్లిగా తలెత్తుతున్నాయి అతనిలో.

నేను చదివిన పుస్తకం

సర్ జేమ్స్ జీన్స్ వ్రాసిన **"The Mysterious Universe"** అనే గ్రంథం 1930 లో మొదట వెలువడింది. 1933 జనవరికి ఎనిమిది పునర్ముద్రణలు పొందింది.

విశ్వంలో ఉన్న ద్రవ్యం, శక్తి ఏ విధంగా ఏర్పడ్డాయో తెలుసుకోవడానికి చేసిన అనేక ప్రయోగాల మూలంగా, ద్రవ్యం పరమాణువులతోను, శక్తి ప్రోటాన్లతోను ఏర్పడినట్లు తెలియవచ్చింది కాని, పరమాణు వొక వ్యూహంగా బయల్పడింది. దాని నిర్మాణంలో పాజిటివ్ విద్యుత్కణాలు ప్రోటాన్లు, ఎలెక్ట్రాన్లు, తటస్థ కణాలు న్యూట్రాన్లు. ఇవి కణాలే అనుకొన్నారు మొదట. కాని అవి తరంగ ధర్మాలు కూడా ప్రదర్శించాయి. అందుచేత ద్రవ్యానికి కణ ధర్మాలూ తరంగ ధర్మాలూ కూడా ఉన్నాయన్నారు.

అదే విధంగా, శక్తి తరంగ రూపంతో ప్రత్యక్షమవుతున్నా, కొన్ని ప్రయోగాలలో కణ ధర్మం ప్రదర్శించింది. కాగా శక్తికి కూడా తరంగ ధర్మాలూ కణ ధర్మాలూ కూడా ఉన్నాయని అంగీకరించవలసి వచ్చింది. అంచేత జీన్స్ అంటారు: " But, when science comes into closer grips with nature... matter and radiation are found equally to resolve into waves" (p-39).

సాపేక్షతా సిద్ధాంతం సమీక్షిస్తూ, మూడు ఆకాశ పరిమాణాలతో కాలాన్ని కూడా ఒక పరిమాణంగా చేర్చి "ఆకాశ కాల అవిరతికం" (space - time continuum) అనే భావం సిద్ధించడంలో విశ్వ దృష్టిలో అనేక మార్పులు వచ్చేయి. అత్యధిక వేగాలతో గమనం చేసే వస్తువుల ద్రవ్యరాశి పెరుగుతుంది. గడియారాలు మందగిస్తాయి.

సూక్ష్మకణ లోకంలోకి వచ్చేసరికి గమిస్తూన్న కణం యొక్క వేగమూ స్థానమూ ఒకేసారి ఖచ్చితంగా నిర్ణయించే అవకాశం లేదన్న అనిశ్చితత్వ సూత్రం ప్రవేశించింది. విశ్వం వ్యాకోచిస్తుందనీ, ఆకాశంలో ఉన్న గెలక్సీలు చెదిరిపోతున్నాయనీ, అట్లు చెదిరే వేగం పరిశీలకుని నుండి దూరానికి అనుపాతంలో ఉంటుందనీ తెలియ వచ్చింది. వ్యాకోచం ఎప్పుడూ జరిగేదేనా లేక కొంత కాలానికి గెలక్సీలు ఆకర్షణకు లొంగి దగ్గర పడతాయా?

ఇట్టి భావాలు హృదయం గమంగా వివరించి క్రింది వాక్యాలతో పుస్తకం పూర్తి చేస్తాడు జీన్స్: "... Our main contention can hardly be that the science of today has a pronouncement to make, perhaps it ought rather to be that science should leave off making pronouncement: the river of knowledge has too often turned back on itself."

జనరంజక విజ్ఞాన రచనకి ప్రోత్సహించిన ముఖ్య గ్రంథాలలో ఇదొకటి.

- వసంతరావు వేంకటరావు

'బ్రేక్‌డౌ నయితే ఫరవాలేదు. ఆలస్యమయినా గమ్యం చేరుకోవచ్చు. అయితే స్నోయీ సత్యాన్ని బాగా ఇబ్బంది పెట్టేస్తుంది ఆహారం విషయంలో, పడుకునే జాగా విషయంలో, దాదాపు ప్రతి విషయంలోనూ.'

'ఏక్సిడెంట్ అయి ఉంటే? డ్రైవరు, సత్యం, స్నోయీ—అదృష్టవశాత్తూ ముగ్గురికీ ప్రాణాలు దక్కినా తన వస్తువులు నుజ్జయితే తను మళ్ళీ కొలుకోగలడా? లారీకి 'ఇన్సూరెన్సు' ఉంటుంది... సామాన్ల కేముంది? పైసా పైసా లెక్క చూసుకుంటూ, మితంగా ఖర్చులు పెట్టుకుంటూ బిల్డప్ చేసుకున్న 'హెూమ్ కంఫర్ట్స్' అన్నీ—కప్పు సాసర్ల నుంచి స్కూటరు వరకూ—సర్వనాశనమైపోతాయి. తన 'ఇన్‌వాల్యుబుల్' బుక్స్, మేగజీన్సు, రెఫరెన్సు మెటీరియల్ యావత్తూ వర్షంలో నాని, చినిగి బురదలో కలిసి జీర్ణమై, బట్టలు, గిన్నెలు, సీసాలు, డబ్బాలు చెల్లాచెదురుగా రోడ్డుమీద పడిపోయి...!'

కళ్ళకుకట్టినట్టుగా దృశ్యం మనోఫలకంమీద రూపు దిద్దుకుంటున్నది. 'స్నోయీ పల్టీకొట్టిన లారీ కింద పడి తల చితికిపోయి రక్తం వెల్లువలై...'

"సార్, కాఫీ తీసుకోండి!" మొదటిసారి రెస్పాన్సు రాకపోవటంతో స్వరం కొంచెం పెంచి రెండోసారి చెప్పాడు త్యాగరాజు.

తెప్పరిల్లి ఈ లోకంలో పడ్డాడు రామారావు. భోజన సమయం అది. అయినా గుండెలోని అలజడి బయట కుండపోతగా కురుస్తూన్న వర్షం—ఈ రెండూ పొగలు కక్కుతున్న ఆ కప్పు కాఫీని అమృతప్రాయంగా చేశాయి. కాఫీ తాగుతున్నంత సేపూ మాట్లాడకుండా రిలాక్సవటానికి ప్రయత్నం చేశాడు రామారావు. అతనిలోని టెన్షను త్యాగరాజుకు స్పష్టంగా తెలుస్తూంది. అయినా ఊరుకున్నాడు. లారీ ఆగమనం ఆలస్యం కావటానికి కారణాలేమిటో ఆలోచించకుండా ఉండేందుకు ప్రయత్నిస్తున్నాడతను. మనసు కోతిలాటిది. పిచ్చి పిచ్చి కారణాలను అదే పనిగా వెతికి పట్టుకుని రభస చేస్తుంది.

రెండు గంటలు దాటాక వర్షం కొంత తెరిపి ఇచ్చింది.

"లంచ్ తీసుకుని నేను గెస్టుహౌసులో ఉండిపోతాను మిస్టర్ త్యాగరాజూ! సాయంత్రం అయిదు తరువాత మే మా ఇంటికి వెళ్తాం. ఆలోపుగా సామాన్లు వస్తాయని ఆశిద్దాం!" అని లేచి నించుకున్నాడు రామారావు.

అయిదున్నరకు మళ్ళీ కలుస్తానని చెప్పి తన వాహనంలో వెళ్ళిపోయాడు త్యాగరాజు. అన్యమనస్కంగా బంగళా చేరుకున్నాడు రామారావు.

జ్యోత్స్న, రత్న ఇద్దరూ నిద్రపోతున్నారు. ప్రియంవద మామూలుగా ఉండేందుకు ప్రయత్నిస్తున్నా భయం కళ్ళలోనూ, కంగారు, ఆత్రత మాటల్లోనూ కనిపిస్తున్నాయి. ఇద్దరూ సరిగ్గా భోజనం చేయలేక పోయారు. ఇద్దరి మనస్సుల్లో ఒకటే ఆలోచన, మీమాంస!

"ఈ గోదావరి జిల్లాల రుచులకు, ప్రత్యేక వంటకాలకు అలవాటు పడేంతవరకూ హెూటలు భోజన విషయంలో మనకీ ఇబ్బందులు తప్పవు" ఉపక్రమించాడు. ఓ పలుకు వేసుకుని సిగరెట్

ముట్టించి కుర్చీలో చేరగిలపడుతూ అన్నాడు.

ఓ క్షణం నిదానించి అతన్ని చూసి చెప్పిందామె.

"నా కేదో భయంగా ఉన్నదండీ! నే నెంత మొత్తుకున్నా వినకుండా నా కున్న ఆ నాలుగయిదు నవర్ణ నగానట్రతో నహా నమస్తం ట్రంకుల్లో, బీరువాల్లో నర్దించి లారీలో వడేశారు. అదింతవరకూ రాలేదు. మన కర్మ బాగులేక ఏ అవాంతరమో జరిగి ఉండదు కదా!"

కళ్ళు మూసుకుని సిగరెట్టు పీలుస్తూ ఉండిపోయాడే గాని, అతను మాట్లాడలేదు. పెన్నను పీలవుతున్నాడని గ్రహించింది. ఓ క్షణం ఆగి, మెల్లగా ఆ మాటలు చెప్పేందుకు ఏమాత్రం ఇష్టంలేనిదానిలా అన్నది.

"ఈ జోరు వర్షంలో ఏ అడవిలోనో పల్టీ కొట్టడమో, మరేదైనా ఏక్సిడెంటు కావటమో జరిగితే మన సామాన్లలో ఉప్పు, పప్పు దగ్గర్నుంచి, బీరువాలు, పుస్తకాలు, స్కూటరు దాకా ఏ ఒక్కటీ మిగలదు! నాకు ఊహించేందుకే భయంగా ఉంది! లారీ కూడా బాగా పాతదండీ! ముసలి డ్రైవరు. చూపు ఆనుతుందో లేదో? అన్నట్టు మన స్కూటరూ..." గబుక్కున ఆగిపోయింది. ఆగి అతని వంక నిశితంగా చూసింది. అతనికి స్కూటరు మూడవ బిడ్డలాటిదని తెలుసామెకి. స్కూటరుకి ఏమీ కాలేదు గదా!

నిండుగా నీళ్ళు, ఓ మగ్, కిరోసిన్ స్టవ్, కొన్ని గిన్నెలు, - రెండు మడతమంచాలు, రెండు, మూడు బ్లాంకెట్లు, మరి కొన్ని వస్తువులు తెప్పించి ఉన్నాయి. ఓ లీటరు పాలు, కొంత పంచదార, ఓ చిన్న సీసాలో ఇన్‌స్టెంటు కాఫీపొడరూ ఉన్నాయి. ఈ రాత్రి క్యూడా సామాన్లు రాకుంటే అవసరమయ్యే కనీస సౌకర్యాలవి. హొటల్నుంచి కేరియరు తెప్పించే ఏర్పాటయింది.

ఆరు గంటలకే చీకటి పడింది. వర్షం కొంత తెరిపిచ్చినా చలిగాలులు వీస్తున్నాయి. ఓ విడత కాఫీలు పూర్తయ్యాయి. కొత్త ఆఫీసరుగారితో పరిచయం చేసుకుందుకు వచ్చిన కొంతమంది ఉద్యోగులతో నహా అందరి మొహాల్లోనూ ఆత్రత ఉంది.

ఏలూరు, విజయవాడ, ఖమ్మం ఆఫీసులకు ఫోను చేసి అక్కడి జిల్లా అధికారుల నహాయంతో లారీ గురించి పోలీసు రిపోర్టు చేస్తే బావుంటుందేమోనని ఒక నమయంలో స్ఫురించింది త్యాగరాజుకు. రామారావుకూ ఆ ఊహ నచ్చింది గాని అతను లారీ నంబరు రాసుకోలేదు. కనీసం డ్రైవరు పేరు కూడా అతనికి తెలీదు. నంబరు లేకుండా ఆచూకీ తీయటం కష్టం! ఆ ప్రయత్నం విరమించుకున్నారు.

రాత్రి తొమ్మిది గంటలవరకూ నమయం చాలా

ఆమెకు గాని, అతనికి గాని ఏమాత్రం ఆకలనిపించటంలేదు. పిల్లలు తీసుకోగా మిగిలిన పెరుగులో నీళ్ళు కలుపుకుని గ్లాసుల్లో పోసుకుని తాగి కూర్చున్నారు. ఇద్దరిలోనూ అంతర్గతంగా ఎంతో ఆందోళన పైకి చెప్పకున్నా. తప్పకుండా అనుకోని దేదో జరిగినట్టుగా పదే పదే తోచి చికాకు పెడుతూంది.

మళ్ళీ వుంజుకున్న వర్షం, హోరున వీస్తున్న గాలి కలిసి వాతావరణం సినిస్టర్‌గా అనిపిస్తూంటే, మనసులు కీడును శంకిస్తున్నాయి. లారీకి తప్పకుండా ఏదో ప్రమాదం జరిగి ఉండితీరాలన్న దృఢవిశ్వాసం క్రమేపీ కలుగుతున్నది. ఊహించేందుకే భయంకరంగా, దుర్భరంగా అనిపిస్తూం దా ఆలోచన!

పెన్నుతో వచ్చిన తలనొప్పి విపరీతమై కణతలు, నుదురు పగిలిపోతున్నాయి రామారావుకు.

"ఆ రెండో మంచంమీద కా సేపు పడుకో, నేను కూచుని ఉంటాను" అన్నాడు.

ప్రియంవదకు కళ్ళలో నీళ్ళు తిరుగుతున్నాయి. పెళ్ళయిన ఈ ఎనిమిదేళ్ళలోనూ భర్త ఇంత డీలా పడిపోవటం రెండు, మూడుసార్లు చూసి ఉంటుంది. మెల్లిగా లేచి వచ్చి అతన్నానుకుని నిల్చుని అతని తలను ప్రేమగా నిమురుతూ ఎదమీదకు తీసుకున్నది.

ఎడమచేయి వాటం ఎందువల్ల వస్తుంది?

మన రెండు పాదాలూ నమానంగా ఉంటాయా? తడిపాదాల ముద్రలు తీసుకొని, వాటికి అన్ని నమాంతర రేఖలు గీసి చూస్తే, రెండు పాదాలు నమానంగా లేవని తెలుస్తుంది.

ఎడమ పాదం కంటే కుడి పాదం ఎందువల్ల పెద్దదిగా ఉంటుంది? తడి పాదాల ముద్రలు చూసినా, చెప్పుల జత చూసినా, రెండు పాదాల మధ్య ఉండే తేడా కనిపిస్తుంది. ఈ తేడాకు ఉండే కారణాల మీద పరిశోధనలు జరిగాయి.

శరీరాన్ని నిలువునా చీల్చిచూస్తే, అది రెండువైపులా నమానంగా లేదు. అద్దంలో ముఖం చూసుకుంటే, కుడి భాగానికి ఎడమ భాగానికీ తేడా కనిపిస్తుంది. కాళ్ళు కూడా కచ్చితంగా నమానంగా లేవు! వాటి దార్ఢ్యం కూడా వేరుగానే ఉంది.

ఎడమ పక్క చిన్న గుండెకాయ, కుడి పక్క పెద్ద కాలేయం ఉండటం మనకి తెలును. శరీరంలోపల ఉండే అనమానతల కారణంగా, అస్థిపంజరం పెరుగుదలలో కూడా అనమానత వచ్చింది స్వల్పంగా. మెదడులో సైతం అటువంటి అనమానత ఉంది. ఎడమ అర్ధభాగం కుడి అర్ధభాగం కంటే భిన్నంగా ఉండటమే కాకుండా, దాని ఆధిపత్యం కూడా ఎక్కువే! పైగా మెదడులో ఎడమ అర్ధభాగం కుడివైపు అవయవాలను, కుడి అర్ధభాగం ఎడమవైపు అవయవాలను నియంత్రణ చేస్తూ ఉండటం, నడిపిస్తూ ఉండటం మరొక విశేషం.

అందువల్ల ఎడమవైపు అవయవాలకంటే, కుడివైపు అవయవాలు మరికొంత స్ఫుటంగా, దృఢంగా ఉండటం జరిగింది. కుడివైపు అవయవాల నైపుణ్యం కూడా ఎక్కువే.

అరుదుగా, నూటికి నలుగురు ఇందుకు భిన్నంగా ఉంటారు. వారి మెదడులో కుడివైపు అర్ధభాగం, ఎడమ అర్ధభాగం మీద ఆధిపత్యం వహిస్తుంది. అందువల్ల ఎడమవైపు అవయవాలు ఎక్కువ నమర్థవంతంగా ఉంటాయి. పుర చెయ్యి వాటం అందువల్ల వస్తుందని అంటారు. అయితే బాల్యం నుంచి ఇచ్చే శిక్షణ, అభ్యాసం ఈ ప్రవర్తనను మార్చిన నందర్భాలు చాలా ఉన్నాయి.

వికలాంగులు వివిధ రంగాలలో నైపుణ్యం సాధించగలగడం, పట్టుదలతో కృషిచేసి ప్రకృతి మీద విజయాన్ని సాధించవచ్చని నిరూపిస్తూ ఉందనడంలో నందేహం లేదు.

డి. వి. ఆర్. భాస్కరశాస్త్రి

"టేక్ థింగ్స్ లైట్లీ ప్రియా! రిలాక్సవు. సాయంత్రం ఆరు ప్రాంతంలో మనం కిరాయి కొంపలోకి వెళ్తున్నాం. ఆలోపల సామాన్ల లారీ రాకపోదు" కళ్ళు మూసుకునే చెప్పాడు రామారావు "గాడ్‌బ్లెనజ్ ఫర్ దిస్!"

** ** **

సాయంకాలం నరిగ్గా అయిదున్నరకు త్యాగరాజు వచ్చాడు. సామాన్లు ఇంకా రాలేదన్న కబురు కూడా తెచ్చాడు. ఆ వర్షంలోనే అందరూ జీపులో ఆఫీనర్ల కాలనీలో అద్దెకు తీసుకున్న ఇంటికి వెళ్ళారు. చుట్టూ కాంపౌండు. లోపల నాలుగ్గదుల ఇండిపెండెంట్ హౌస్. మరీ పెద్దది కాకున్నా పొందికగా, సౌకర్యంగా ఉంది. ప్రియంవదకు నచ్చింది. అంతకంటే ఎక్కువగా పిల్లలకూ.

నాలుగు మడతకుర్చీలు, రెండు బకెట్ల

మందకొడిగా అతిభారంగా గడిచింది. ఏ రాత్రి వేళయినా లారీ వస్తే సామాన్లు దించేందుకు ఇద్దరు మనుమ లుండేలా ఏర్పాటు చేసి సెలవు తీసుకుని త్యాగరాజు, మిగిలిన ఉద్యోగులు వెళ్ళిపోయారు తెల్లారగానే మళ్ళీ వస్తామని చెప్పి.

ఆ ఇద్దర్నీ వరండాలో పడుకోమని చెప్పి, వరండాకూ, హాలుకూ మధ్య ఉన్న తలుపు మూసి లోనికి వచ్చాడు రామారావు. ఓల్టేజీ హెచ్చు తగ్గులకు రెపరెపలాడుతున్న లైట్లు పుటుక్కున పోయాయి. తడుముకుంటూ వెళ్ళి కొవ్వొత్తి ఒకటి వెలిగించి ఓ కిటికీ మూలకు పెట్టాడు. బ్రీఫ్‌కేసులోంచి మస్కిటో కాయిల్ తీసి వెలిగించి ఓ పక్కన పెట్టాడు. పిల్లలు నిద్రపోతున్నారు.

ప్రియంవద దిగాలుపడి కూర్చుని ఉంది.

"మీరూ చాలా వర్రీ అవుతున్నారు కదూ! అయ్యో మనమేం చేయగలం? ఏదవుతే అదవుతుంది. మీరూ కా సేపు పడుకోండి!"

ఆమె నడుం చుట్టూ చెయ్యి వేసి మరింత దగ్గరగా తీసుకుని అనునయంగా నొక్కాడు. "నిజమే! మన మిప్పుడు చేయగలిగిం దేమీలేదు. రేపు ఉదయం ఫర్దర్‌గా ఆలోచిద్దాం. రిలాక్స్" అన్నాడు.

ఓ నిముషం అలా ఉండి తరువాత వెళ్ళి మడతమంచంమీద నడుం వాల్చింది ప్రియంవద. మరి కొంత సేపటికి ఆమె ఏడుస్తున్నట్టుగా వెక్కిళ్ళు వినిపించా యతనికి. పిల్లల మంచంమీంచి లేచి దగ్గరకు వెళ్ళి ఆప్యాయంగా భుజం తట్టాడు. ఊహ తెలిశాక చాలా తక్కువసార్లు కన్నీళ్ళు వచ్చి ఉంటాయి రామారావుకు. అలాటి అత న్నీ సామాన్ల లారీ

జీవన్మరణ సమస్యగా మరీ బేలగా చేసేసింది. కరెంటులేని ఆ చీకటింట్లో, కొత్త ప్రదేశంలో—కొవ్వొత్తి వెలుతుర్లో కదలాడుతూన్న క్రీనీడలూ, బయటి ప్రపంచపు తుఫాను బీభత్సమూ కలిసి అతని మనోనిబ్బరాన్ని పూర్తిగా దెబ్బతీశాయి.

"కళ్ళు మూసుకుంటే అన్నీ పాడు దృశ్యాలండీ! వద్దనుకున్నా అవే! లారీ చెట్టుకు గుద్దుకుని రోడ్డు పక్కని పొంగుతున్న కాలవలో పడ్డట్టూ, స్కూటరు పప్పు అయినట్టూ, బీరువాలు, పుస్తకాలు సమస్తం కొట్టుకుపోయినట్టూ, డ్రైవరూ, సత్యం ఇద్దరూ కాబిన్లో ఇరుక్కుపోయి బయటకు రాలేక మునిగిపోయినట్టూ..." వెక్కిళ్ళు ఆపుకుందుకు ప్రయత్నిస్తూ ఆగి ఆగి చెబుతుంది ప్రియంవద—"స్నోయీ దెబ్బల్తో చెయిన్ తెగి పక్కకు పడిపోయి, రోడ్డు అంచుకు దేక్కుంటూ వెళ్ళి 'కుయ్యో' మని ఏడుస్తూన్నట్టు!"

ఆమె కన్నీళ్ళను మృదువుగా తుడుస్తూ అన్నాడు రామారావు. "నువ్వు 'న్యూరోటిక్' అయిపోతున్నావు. కాసేపు లారీ విషయం, సామాన్ల విషయం మరిచిపోతేనే బావుంటుంది. వైనాటె కప్పాఫ్ కాఫీ నౌ?"

తనను తాను నిబ్బరించుకుని కొవ్వొత్తి తీసుకుని వంటింట్లోకి వెళ్ళి దాచి ఉంచిన పాలతో పొగలు కక్కుతూన్న కాఫీ తయారుచేసి పది నిముషాల్లో పట్టుకు వచ్చిందామె.

మస్కిటో కాయిల్ పొగ మరీ ఎక్కువై గది నిండిపోతూండటంతో కిటికీ తలుపొకటి తెరిచాడు రామారావు. తెరలు తెరలుగా చలిగాలిలోనికి దూసుకు వచ్చి కొవ్వొత్తి ఆరిపోయింది. చిమ్మచీకటి. అప్పుడప్పుడూ చలిగాలితో కలిసి ఓ చినుకు. వర్షం కురవడం ఆగిపోయింది. కప్పల, కీచురాళ్ళ వింత వింత శబ్దాలు వినిపిస్తున్నాయి. అనాహ్లాదంగా, కొంచెం భీతావహంగా ఉంది వాతావరణం.

తడుముకుంటూ వచ్చి మంచంమీద కూర్చుని ఓ సిగరెట్ వెలిగించుకుని కాఫీ సిప్ చేయసాగా డతను. కొవ్వొత్తి మళ్ళీ వెలిగించే ప్రయత్నం చేయకుండా ప్రియంవద వచ్చి అతన్ని అనుకుని కూర్చుంది.

** ** **

గబుక్కున కళ్ళు తెరిచాడు రామారావు. కరెంటు వచ్చినట్లుంది. లైటు వెలుగుతూ, ఫాన్లు తిరుగుతూ ఉన్నాయి. తను కూర్చున్న మంచంమీదనే ఓ పక్కగా వాలిపోయి ముడుచుకు పడుకుని నిద్రపోతోంది ప్రియంవద, బాగా వడలిపోయిన ముఖంతో, మధ్యకు లోతుగా, జారుడుగా ఉండే మడతమంచంలో ఒకరిమీద ఒకరు కాళ్ళు వేసుకుని, ఇరుక్కుని నిద్రపోతున్నారు పిల్లలిద్దరూ. టైము చూసుకున్నాడు. వేకువన మూడు గంటలు కావస్తోంది.

తలుపులు మెల్లగా తట్టిన చప్పుడు వినిపించింది. ఆ చప్పుడుకే తనకు మెలకువవచ్చి ఉండాలి! అప్పుడతనికి బయట హడావిడిగా నలుగురైదుగురు మనుషులు తిరుగుతున్న శబ్దాలూ, వాళ్ళ మాటలూ వినిపించాయి. ప్రియంవద భుజం పట్టుకుని సున్నితంగా అటూ ఇటూ కుదిపాడు. బద్ధకంగా కళ్ళు తెరిచి, వర్తమానం చటుక్కున గుర్తు రావటంతో తొట్రుపాటుగా లేచి కూర్చుంది.

మళ్ళీ ఎవరో తలుపు తట్టారు. మాటలు కూడా ఈసారి స్పష్టంగా వినిపించాయి "అయ్యగారూ, సామాన్లు వచ్చేసినయి" అని.

సంతోషంతో ఒంట్లో పులకరింపు కలిగింది రామారావుకు. దిగ్గున లేచి వెళ్ళి తలుపులు తెరిచాడు. కృష్ణభగవానుడి విశ్వరూపాన్ని చూసి అర్జును డెలా ఆనందించి ఉంటాడో—గుమ్మానికవతల సన్నటి జల్లులో వీపున నల్లని టార్పాలిన్ కప్పుకుని గంభీరంగా నిల్చున్న పెచ్చులూడిన పసుప్పచ్చరంగు పాత 'టాటా' లారీని చూడగానే—అవగతమైందతనికి.

వరండాలో ఓ మూల నిల్చుని బీడీ పీలుస్తూ చేతులు చాపి ఏదో చెబుతూన్న డ్రైవరు రామారావుని చూడగానే చటుక్కున బీడీని అవతల పారేసి, చేతులు జోడించి నమస్కారం చేశాడు. చిందరవందరైన జుట్టు, పీక్కుపోయిన ముఖం, ఎర్రటి కళ్ళు నిద్రలేమిని, అధిక శ్రమని సూచిస్తున్నాయి. "అయ్యగార్ని మా చెడ్డ కంగారెట్టేసినాం!" అన్నాడు తల గీరుకుంటూ బెదురుగా నవ్వి.

ప్రతి నమస్కారం చేస్తూ "అబ్బే... ఏం లేదు..." అన్నాడు రామారావు తాపత్రయమంతా మరిచిపోయి తేలిగ్గా నవ్వి.

లారీ క్లీనరు టార్పాలిన్ బిగించిన తాళ్ళు విప్పుతున్నాడు వర్షపుజల్లులో నానుతూనే. లైట్లన్నీ వెలిగి ఇల్లు పట్టపగలుగా అయింది.

విజయవాడకూ, ఏలూరికీ మధ్యలో లారీ కుడివేపు ముందు టైరు పగిలిపోయి, ఎలా అదుపుతప్పి ఊగిసలాడిందో, ఎలా స్పీడు తగ్గించి బండిని కంట్రోలు చేసి రోడ్డు పక్కకు తీసుకొచ్చి ఆపగలిగాడో, ఎంత ప్రమాదం తప్పిపోయిందో, క్రితం రాత్రి పది గంటల నుంచి ఈ రాత్రి ఎనిమిదివరకు టైరు మళ్ళీ సరిచేయించుకుందుకు ఎన్ని తిప్పలు పడవలసివచ్చిందో ఏకబిగిన ఏకరువు పెడుతూన్న డ్రైవరు రామారావు ముఖం చూసి అర్ధాంతరంగా ఆగిపోయాడు.

టార్పాలిన్ పూర్తిగా కప్పి ఉన్న లారీ వెనుక భాగాన్ని తదేకంగా చూస్తూ మెల్లగా అడిగాడు రామారావు—"స్నోయీ... స్నోయీ...స్నోయీ ఏది?"

ఒక్క నిముషం పాటు అందరూ నిశ్శబ్దంగా ఉండిపోయారు. భరించలేని నిశ్శబ్దం! వెనుకపాటుగా నిల్చున్న ప్రియంవద ఆత్రంగా చూస్తూంది.

అంతవరకూ ఓ మూలకు నిల్చున్న సత్యం బెరుకు బెరుగ్గా రెండడుగులు ముందుకు వేసి, తల దించుకుని వినీ వినపడనట్లు "టైరు బరస్టయి లారీ రాకాసిలాగా అటూ ఇటూ ఊగటంతో... స్కూటరుకు కట్టిన తాడు ఆ బరువుకు తెగి, స్కూటరు స్నోయీ మీద పడిందయ్యగారూ! గమనించుకోలేదు మేం. లారీని నిలిపిన కాసేపటికి రెండు బన్ను ముక్కలు వేద్దామని చూద్దును గదా, స్కూటరు కిక్ స్టార్టరు డొక్కలో గుచ్చుకుని స్నోయీ..." చెబుతూ ఆగిపోయాడు.

"స్నోయీ చచ్చిపోయింది...అవునా...?" మగతలోంచి అన్నట్లుగా పాలిపోయిన ముఖంతో గొణిగాడు రామారావు. ★